

Zondag 25 oktober 2015 – Bijbelzondag

Jezus laat de kinderen bij zich komen

Gelezen: Psalm 131 en Markus 10 : 1 - 16

Het lijken wel twee heel verschillende stukjes in het evangelie van vandaag. Het eerste over echtscheiding. Dat is tegenwoordig niet zo'n gemakkelijk gedeelte. Van de huwelijken die nu gesloten worden loopt zo'n 40 % op een echtscheiding uit. En eigenlijk worden we er allemaal door geraakt. Wie kent er binnen zijn familie geen scheidingen? Of zelf de pijn van een relatie die het niet houdt. De pijn die de familieleden ervaren. De pijn van kinderen die er zo vaak de gevolgen van ondervinden.

Je kunt daar toch nauwelijks over preken zonder dat je te gevoelige snaren raakt?

En het tweede stukje dat er op volgt over de kinderen, die door Jezus omarmd en gezegend worden en de oproep om het Koninkrijk van God als een kind te aanvaarden en binnen te treden. Dat is een veel mooier en ontroerender stukje. Een groter contrast is nauwelijks denkbaar.

Maar gaan die twee zo contrasterende stukjes niet over hetzelfde, zo begon ik me af te vragen bij nadere lezing?

'Wat God heeft samengevoegd, scheidde de mens niet'. Deze woorden hebben in heel wat huwelijksdiensten geklonken. De kerk wilde beklemtonen: als getrouwd stel heb je niet alleen voor elkaar gekozen, ook God heeft jullie bijeengebracht. Scheiden betekende in deze geest niet alleen: je breekt met elkaar brak, maar je bewandelt ook met het oog op God dwaalwegen. Niet scheiden.

Zo leek de boodschap van de Bijbel en vooral van de kerk. Dat speelt tot op de dag van vandaag een rol. In de katholieke kerk is het nog steeds heel moeilijk om een kerkelijk huwelijk te ontbinden. Hoewel juist in deze dagen de milde toon van paus Fransiscus veel mensen goed zal doen. Maar even los van de kerkelijke instituten: ook in het innerlijk van velen leeft nog steeds het gevoel dat scheiden iets is dat niet moet of sterker: dat niet mag. Niet scheiden? Het gebeurt ongelofelijk veel. Het percentage scheidingen is opgeklommen van 30 naar 40 procent.

Ook kerkelijke huwelijken delen in dat percentage. Scheiden gaat aan bijna geen familie voorbij. Wie het meemaakt van nabij weet hoe pijnlijk het is. Hoeveel ellende er niet uit voort kan komen en hoe lang kan die wel niet duren.

Je moet om zien te gaan met ontregelde levens van elkaar, van kinderen, van ouders, van jezelf en van anderen. Scheiden is altijd pijnlijk. Een rol daarin speelt natuurlijk ook de oordelen die rond scheiden geveld worden. Oordelen in jezelf over een ander en over je zelf. Oordelen van anderen over jou. Oordelen die ook gevoed en gestaafd kunnen worden door Bijbelteksten. Wat God heeft samengevoegd, scheid de mens niet is niet de enige Bijbeltekst waaruit een oordeel lijkt te klinken.

Als je goed zoekt in de Bijbel vind je altijd wel teksten waarmee je een ander of jezelf kunt slaan.

‘Mag een man zijn vrouw verstoten’? Met die vraag komen Farizeeën bij Jezus. Om hem te beproeven, staat erbij. ‘Wat zegt Mozes’, antwoordt Jezus.

Wat staat er in de wet? De Farizeeën weten het meteen. Ze hebben de Bijbelteksten paraat. Ze antwoorden: Mozes zegt dat een man zijn vrouw mag loslaten als hij een akte van scheiding heeft laten opstellen. Zo was dat toen.

De Thora laat scheiden door mannen onder voorwaarden toe. Voor die tijd hadden mannen de gelegenheid om naar willekeur een vrouw te nemen en te verstoten. Maar als dat met jou als vrouw gebeurde, raakte je aan lagerwal. Dan had je geen toekomst meer. De Thora wilde de vrouwen beschermen door regels op te stellen zodat ze niet aan haar lot overgelaten werd. Maar scheiden mocht, door mannen. Jezus is een jood. Hij kent zijn traditie. Hij kent de Thora. Hij zal geweten hebben wat daar staat, ook over scheiden. In zijn antwoord sluit hij daar op aan.

Maar zo als zo vaak: Hij gaat verder. Hij heeft het niet alleen over mannen, maar ook over vrouwen. Als een man zich losmaakt, breekt hij, als een vrouw zich losmaakt, breekt zij. Een mens, man of vrouw, beiden confronteert hij met hun eigen gedrag. Daarvoor ben je verantwoordelijk en daarop ben je aanspreekbaar. In je relatie, maar niet alleen daar.

Wat God heeft samengevoegd..... Jezus' woorden gaan over meer dan het huwelijk. Ze hebben betrekking op heel het mensenleven, waar mannen en vrouwen, waar het mannelijke en het vrouwelijke niet los van elkaar gezien kunnen worden.

Bij elkaar gebracht/samengevoegd is in het Grieks, de taal van het Nieuwe testament: sun-zugo. Samen onder een juk zitten betekent dat letterlijk.

Een juk is een hulp om te dragen en te trekken. Samen onder het juk betekent: vrouwen en mannen zijn beiden nodig om het leven met zijn zware en met lichte kanten, met zijn vreugde en zijn verdriet te beleven en te

doorleven. Beiden zijn nodig in levens, in bedrijven, in de politiek, in kerken, overal.

Het mannelijke en het vrouwelijke behoort tot het bestaan. Jezus verwijst niet voor niets naar het scheppingsverhaal. Daar staat, dat God de mens mannelijk en vrouwelijk schept. Het vrouwelijke en het mannelijke zijn twee kanten van het mens zijn. Ze vullen elkaar aan, ze contrasteren, maar het één kan niet zonder het ander. Het vrouwelijke en het mannelijke zit in ieder mens, in hetero's en homo's. Misschien is het onze opgave wel om daarmee in balans te komen, in onszelf, in relatie met anderen.

En zo worden we geroepen om verantwoordelijk te zijn voor het leven met alle diverse kanten. Ook voor het kwetsbare leven. Daarom is het niet verwonderlijk dat vlak na dit gedeelte een kind in het midden wordt geplaatst.

Jezus omarmt het, zegent het en, dat staat er letterlijk: hij springt uit zijn vel, als hij merkt dat een kind niet gezien wordt. Menselijke trouw moet het kind op het oog hebben.

Een kind staat voor de kwetsbare partij. Voor wie de dupe is. Een kind is altijd aangewezen op menselijke trouw. Het kwetsbare mag niet afgezonderd worden. Want het kwetsbare is deel van het geheel. Het kwetsbare is door God met het geheel verbonden.

En in dat kader komen de twee gedeelten van vanmorgen uit het evangelie wellicht bij elkaar.

Wat God heeft samengevoegd moet de mens niet scheiden. Het kwetsbare is van den beginne af verbonden met wat sterk is. Het kwetsbare. Een kind.

Dat kan een kind zijn, maar ook een man of een vrouw, jij kunt het zelf zijn, een kind kan je vader of je moeder zijn, een kind kan een gehandicapte zijn, een kind kan al diegenen zijn die maatschappelijk ingeruild kunnen worden voor anderen, een kind kan die vluchteling zijn.

Wat God heeft samengevoegd moet een mens niet scheiden. Deze zin slaat op ons, mensen, maar allereerst op God en de mens. Door heel de Bijbel heen klinkt deze boodschap: God wil niet scheiden van de mens. Ook al gaat er heel veel mis. Dat laat God zelf zien in het leven van Jezus. God en mens zijn samengevoegd tot in de dood, niet te scheiden

Laten we eerlijk zijn, kinderen kunnen heel vertederend, maar soms ook knap vermoeiend en eigenwijs zijn. Ze doorbreken de plannen en de orde van volwassenen. Hun speelsheid en spontaniteit kunnen irritatie opwekken. Dat denken niet alleen de leerlingen van Jezus, daarover kunnen wij ook meepraten, twintig eeuwen later. Maar waarom zijn de leerlingen van Jezus zo hard tegen de vaders en moeders die willen dat Jezus hun kinderen aanraakt? Alsof zijn verhalen en genezingen, zijn lessen over God, alleen voor grote mensen zijn die zich ordelijk gedragen.

Jezus ziet dat de discipelen in hun ijver de plank weer eens mislaan en wijst hen terecht: 'Laat de kinderen bij me komen, houd ze niet tegen, want het koninkrijk van God behoort toe aan wie is zoals zij.' Gods nieuwe wereld is er juist voor hen.

De opmerking van Jezus doet vermoeden dat wij in het proces naar de volwassenwording iets zijn kwijt geraakt..... iets wat belangrijk is in onze omgang met

God, en wat we ons opnieuw eigen moeten maken. Waar denkt Jezus aan, als Hij ons verwijst naar de kinderen? Nergens in de bijbel wordt het kind geïdealiseerd.

Het is geen toonbeeld van onschuld of spontaniteit, en het wordt niet op een voetstuk geplaatst, over kinderlijke onschuld wordt niet gesproken en teksten waarin gevoelens van vertedering worden beschreven, zoek je tevergeefs.

In de dagen van Jezus hadden kinderen een heel andere positie dan in onze tijd. Het waren geen prinsjes en prinsesjes, die alles krijgen waar ze om vragen. Met kinderen werd niet geshowed, ze werden niet tot statussymbool verheven. Ze waren wel het kostbaarste wat mensen hadden, want wie kinderen had, was verzekerd van hulp. Kinderen waren de oudedagsvoorziening van hun ouders.

Maar het kleine kind had weinig in te brengen, het had niets om zich op te beroepen, kon zich niet verdedigen, en het had niets van zichzelf.. Het was geheel afhankelijk van zijn ouders, en had zich te voegen naar de wensen van ouders en leraars. het kon alleen maar hopen en vertrouwen op de liefde en zorg van volwassenen.

Als er in de bijbel over kinderen gesproken wordt, gaat het vooral over die kwetsbaarheid en weerloosheid van een kind. het aangewezen zijn op ontvangen . 'Wie niet als een kind openstaat voor het koninkrijk van God, zal er zeker niet binnengaan', zegt Jezus. Openstaan om te ontvangen..... Je lege handen ophouden..... Zelf noemde Jezus God, 'Vader', Hij wist zich een kind van zijn Schepper, van wie Hij het leven had ontvangen.

Ligt daarin dan het geheim van zijn woorden?

'Kind van God' worden.

Dat zou betekenen dat we als volwassene ingrijpend zullen veranderen; dat we kinderlijk eenvoudig leren

leven; leren afzien van grote-mensen-verlangens; op zoek gaan naar dat wat we misschien bij het volwassen worden zijn kwijt geraakt..... het kind in je zelf gaan her-ontdekken, dat droomde, fantaseerde, speelde, zich verwonderde, dat de tijd had, dat vertrouwde op de zorg van ouders.

Dit kind in onszelf weer aan het licht laten komen, het de ruimte geven..... kwetsbaar durven zijn; het pantser afleggen dat je al groter-groeiend om je heen hebt opgetrokken.

Worden als een kind is niet: jezelf wegcijferen of je verstand op nul zetten, maar: 'net al Jezus worden, die het ons heeft voorgedaan', die opkwam voor alles en iedereen die in onze wereld klein en onbeduidend lijken.

Dat wij als een 'kind van God' leren leven op ooghoogte met allen die kwetsbaar en weerloos zijn. En zo elke keer tegen elkaar zeggen dat wij als mensen, mannen en vrouwen, door God bij elkaar zijn gebracht. En voor God zijn wij van oneindige waarde.

Worden als een kind!..... klinkt op in het lied van Huub Oosterhuis: Vaderlijk licht, steevaste schouder, draag mij, ik ben jouw kijkend kind.

Dat wij zullen worden als dat kind.

Gereformeerde Kerk Loosdrecht, Hillegonda Ploeger